

В.В. КУЛИК

Науково-дослідний фінансовий інститут ДННУ «Академія фінансового управління»,
Київ, Україна, e-mail: volodymyr_kulyk@ukr.net.

МОДЕЛЮВАННЯ МІЖГАЛУЗЕВОЇ ЕКОНОМІКИ ЯК КРИТИЧНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ: РОЗРОБЛЕННЯ СЦЕНАРІЇВ РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВІЙНИ ТА ПІСЛЯВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ

Анотація. Розглянуто схему «витрати–випуск» у застосунку для дослідження міжгалузевого відтворення економіки України як критичної інфраструктури в умовах війни та післявоєнного часу. Розроблено ймовірний сценарій розвитку економіки України в 2022 р. Проаналізовано чутливість елементів кінцевих споживчих витрат до змін на 1 %. Запропоновано методику розроблення сценаріїв економічного розвитку в умовах війни та післявоєнного відновлення з урахуванням лінійності моделі Леонтєєва, чутливості елементів кінцевих споживчих витрат до змін та структури міжгалузевих економічних зв'язків в Україні у 2019 р.

Ключові слова: моделювання міжгалузевих зв'язків, таблиця «витрати–випуск», економіка України, види економічної діяльності, критична інфраструктура, системний аналіз, формування сценаріїв економічного розвитку, моделювання критичних ситуацій в економіці, кінцеве споживання, випуск.

ВСТУП

Найскладнішим в історії незалежної України був 2022 р. Осінні обстріли критичної інфраструктури, зокрема енергетичної, зумовили погіршення прогнозу спаду ВВП. За оцінками Світового банку спад ВВП унаслідок пошкодження енергетичної інфраструктури, зменшення податкових надходжень та ситуації невизначеності може становити 35–40 % [1]. Міністерство економіки України розглядало погіршений прогноз спаду ВВП за 2022 р. на рівні 32–33,5 % [2]. За песимістичним прогнозом унаслідок пошкодження енергетичної інфраструктури втрати в 2022 р. становили до 50 % ВВП [3].

З огляду на викладене маємо низку науково-практичних проблем, а саме:

- розроблення підходів, що можуть бути використані для прогнозу зростання (спаду) ВВП;
- дослідження впливу зміни ВВП на зміну його галузевих складників;
- вивчення впливу зміни ВВП на випуск та на галузеві випуски;
- розроблення та корегування сценаріїв змін з урахуванням особливостей економічної структури та кінцевих витрат у критичних випадках економічного розвитку (військової агресії і воєнного стану);
- вибір методики використання даних за базовий рік для оцінювання змін ВВП і випуску;

— спрощений розрахунок різних сценаріїв, враховуючи кінцеві витрати базового року, їх чутливість до змін та властивість лінійності моделі «витрати–випуск».

Мета статті — проаналізувати і побудувати модель міжгалузевих зв'язків економіки України за даними 2019 р., зокрема в умовах критичних змін кінцевих споживчих витрат унаслідок надзвичайної ситуації в економіці, а саме:

- зробити прогноз міжгалузевих зв'язків (кінцевого споживання та випуску) на основі ймовірних сценаріїв розвитку економіки в умовах війни;
- дослідити чутливість елементів кінцевого споживання до приросту галузевих кінцевих споживчих витрат та випуску;

© В.В. Кулик, 2023